

Театр і театралізована діяльність у практиці логопедичної роботи

Підвищення ефективності корекційної роботи з дітьми з порушеннями мовлення - одне з головних завдань, що стоять перед учителями-логопедами і психологами закладів освіти. Сучасні спеціалісти в пошуках ефективних засобів корекції все більше орієнтуються на використання різних видів мистецтва. За останні роки виріс інтерес до механізму впливу мистецтва на дитину з мовленнєвими порушеннями. Психо-корекційна програма, побудована на різноманітних видах мистецтва, може здійснити значний корекційний вплив, комплексно діючи на дітей.

Дитина з порушеннями мовлення, засвоюючи свою роль у казці, потрапляючи в конкретне казкове середовище, виявляє активність і зацікавленість до участі в театралізованій діяльності, стає впевненою у правильній вимові звуків.

Рання інтервенція засобів театралізованої діяльності в психічний розвиток дитини є етично обумовленою і правильною.

На думку Л.С. Виготського, проблеми в розвитку мовлення дитини створюють умови для виникнення перешкод у спілкуванні з оточуючими, встановленні широких соціальних зв'язків, коли порушується «нормальне вростання дитини в культуру». Вчитель-логопед вважає, що організація корекційно-педагогічної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями повинна будуватися на основі становлення їх як суб'єктів спілкування. Для більш успішного подолання проблем порушення звуковимови особливу увагу слід надавати використанню творчих видів діяльності, особливо театралізованої.

Театральне мистецтво близьке й зрозуміле дітям, адже в його основі лежить гра, найголовніша річ для малюка.

Як вважають сучасні авторитетні дослідники, мистецтвознавці, педагоги (О. Антипін, Л. Артемова, Г. Михайлова, М. Маньова, Е. Чурилова та ін.), у театралізованих іграх великі можливості, а саме:

- беручи участь у театралізованій діяльності, діти ознайомлюються з навколишнім світом, а вміло поставлені педагогом питання спонукають дошкільників думати, аналізувати, робити висновки та узагальнення;
- з розумовим розвитком тісно пов'язана досконалість мовлення. Під час роботи над виразністю слів персонажів активізується словник дитини з порушеннями мовлення, вдосконалюється звукова культура мовлення, його інтонаційний стрій. Виконуючи роль, дитина зрозуміло, чітко промовляє текст; оволодіває літературною мовою; у неї покращується діалогічне мовлення, його граматична будова;
- театралізовані ігри мають величезну роль для фізичного стану дитини, бо в процесі цих ігор активізуються всі життєві процеси;
- зміст театралізованих ігор має моральне спрямування: це доброта, дружба, чесність, сміливість тощо. Часто-густо у театралізованих іграх дитина перевтілюється в найулюбленіший, і як правило, позитивний образ, надаючи властиві цьому образу риси;
- театралізована діяльність є джерелом розвитку почуттів, глибоких переживань дитини, залучає їх до духовних цінностей;

- театралізовані ігри розвивають емоційну сферу дитини, змушують її співчувати персонажам, співпереживати подіям, які розігруються у виставі;
- театралізовані ігри - це важливий засіб розвитку в дітей емпатії, тобто здібності розпізнавати емоційний стан людини за мімікою, жестами, інтонацією; вміння ставити себе на її місце в різних ситуаціях, знаходити адекватні засоби сприяння;
- театралізована діяльність дає змогу формувати досвід соціальних навичок поведінки завдяки тому, що літературні твори або казки для дітей дошкільного віку мають моральну спрямованість (дружба, доброта, чесність, сміливість та н.). Саме здібність дитини до ідентифікації з образом, який сподобався, допомагає педагогам через театралізовану діяльність здійснювати позитивний вплив на дітей;
- театралізована діяльність допомагає дитині розв'язувати проблемні ситуації опосередковано від імені якогось персонажу. Це дає змогу побороти боязкість, невпевненість у собі, в «чистоті» свого мовлення, сором'язливість. Розвитку впевненості в собі та соціальних навичок поведінки сприяє така організація театралізованої діяльності дітей, коли кожна дитина має нагоду проявити себе в будь-якій ролі; сором'язливим, невпевненим у собі дітям допомагає зняти нервові напруження, подолати сумніви щодо себе, повірити у власні сили й можливості; невгамовним та неорганізованим - навчитися витримки;
- театралізовані ігри мають вплив на формування психологічного стану дитини.

Наявність театралізованих умінь дає змогу кожній дитині з порушеннями мовлення грати будь-яку роль, сприяє участі в сценічному діянні незалежно від таланту дитини, її емоційності та характерних особливостей. Так, «акторами» всіх свят, розваг, як правило, є одні й ті самі діти, в яких виходить краще, без особливих зусиль на те з боку педагога, що призводить до зазнайства одних дітей, формування в них неадекватної самооцінки та примирення з відсутністю здібностей і байдужості до цієї діяльності у дітей з мовленнєвими порушеннями.